

3. Idegen fák honosítása érdekében lehetőleg önállóan kell eljárni. Nem szabad megelégedni azzal, amit szomszédos országok, vidékek szakemberei már kitapasztaltak s ajánlatosnak, vagy nem ajánlatosnak tartanak, hanem az Alföld különböző pontjain önálló, céltudatos kísérleteket kell megindítani, illetőleg a megindítottakat minél jobban támogatni és bővíteni volna tanácsos.

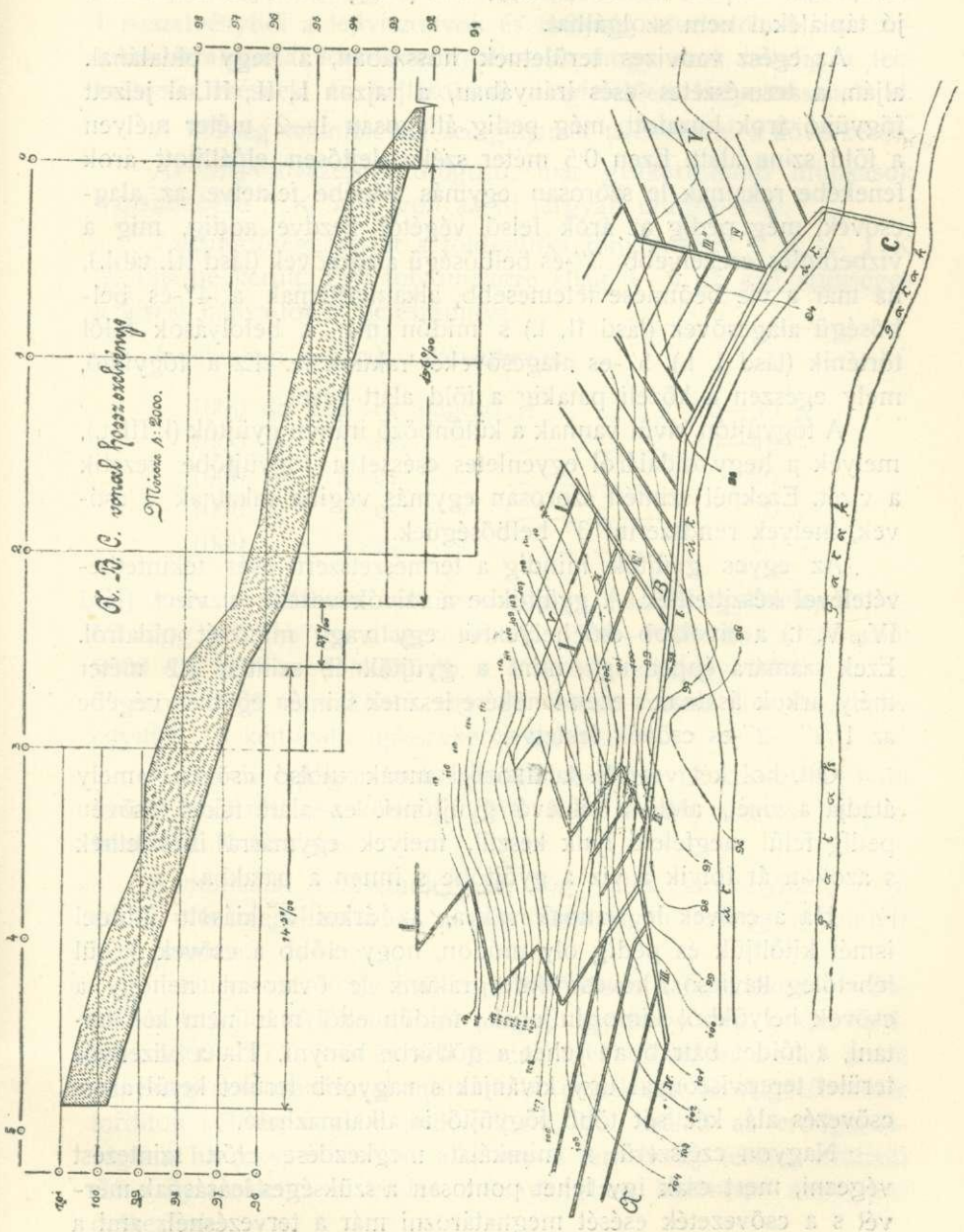
Néhány szó az alagsövezésről.

Irta: *Bohuniczky Endre* m. kir. főerdész. •

Ismerek erdőgazdaságot, melynek területe ugyan több ezer katasztrális hold, mégis nincsen benne annyi használható szántó és rét, hogy azokból a kezelő erdőtiszt és az erdőőrök illetményföldje kitelnék avagy a csemetekertekhez szükséges terület rendelkezésre állana. Azonban a tulajdonképpeni erdőn kívül bőven található olyan terület, mely vizenyösségénél és vadvizes voltánál fogva rendes művelésre nem alkalmas, de ha onnan a víz állandóan levezetést nyerne, abból jól termő terület válnék.

Ezen utóbbi cél elérhető egyszerű alagsövezés által s mint-hogy erdőgazdaságainkban még nagyon ritka az az eset, hogy ezen egyszerű, de legtöbbször célhoz vezető módon hasznos, termékeny területet állítanak elő, miáltal az erdőbirtok értékében gyarapodik, hasznos dolgot vélek cselekedni, mikor a tótsóvári m. kir. erdőhivatal zborói erdőgondnokságában az 1907. év folyamán végzett alagsövezési munkálatról röviden megemlékezem, melyet az itt bemutatott ábra alaprajzban és metszetben ábrázol.

Az erdőgondnokságnak ugyanis 12 katasztrális hold területe, mely különben lankás hegyoldalon terül el, állandóan nedves, vadvizes volt, rendszeres művelésre egyáltalában nem volt alkal-

mas, rajta csupán vad fű termett, ami pedig lónak és marhának jó táplálékul nem szolgálhat.

Az egész vadvizes területnek hosszában, a hegy oldalának alján, a természetes esés irányában, a rajzon I., II., III.-al jelzett fögyűjtő árok huzatott, még pedig átlagosan 1—2 méter mélyen a föld színe alatt. Ezen 0.5 méter széles, lejtősen előállított árok fenekébe rakatnak le szorosan egymás végébe fektetve az alagcsövek, még pedig az árok felső végétől kezdve addig, míg a vízbeömlés csekélyebb, 3''-es belbőségű alagcsövek (lásd III. tábl.), ha már a víz beömlése tetemesebb, alkalmaztatnak a 4''-es belbőségű alagcsövek (lásd II. t.) s midőn már a befolyások felől történik (lásd I. t.), 5''-es alagcsöveket rakunk le. Ez a fögyűjtő, mely egészen a közeli patakig a föld alatt vezet.

A fögyűjtőn kívül vannak a különböző irányu gyűjtők (I. III. t.), melyek a hegy oldaláról egyenletes eséssel a fögyűjtőbe vezetik a vizet. Ezeknél szintén szorosan egymás végibe rakatnak a csövek, melyek rendszerint 3'' belbőségűek.

Az egyes gyűjtők mindig a természetszerű esés tekintetbevételével készítettnek. A gyűjtőkbe a szivók vezetik a vizet (lásd IV., V. t.) a távolabb eső helyekről egy vagy mindkét oldalról. Ezek számára éppen úgy, mint a gyűjtőknél, szintén 1.2 méter mély árkok ásatnak s ezek fenekére lesznek szintén egymás végébe az 1½''—2''-es csövek fektetve.

Ott, hol két vezeték találkozik, annak utolsó csövén, amely átadja a vizet, alul, a felvevő gyűjtőnek ez alatt fekvő csövén pedig felül megfelelő lyuk készül, melyek egymásra illesztetnek s azokon át folyik a víz a gyűjtőbe s innen a patakba.

Ha a csövek le vannak rakva, az árkot a kiásott földdel ismét kitöltjük és pedig oly módon, hogy előbb a csövek körül lehetőleg kavicsos, köves földet rakunk le óvatosan, nehogy a csövek helyükből kimozduljanak; midőn ettől már nem kell tartani, a földet bátrabban lehet a gödörbe hányni. Ha a vizenyős terület terepviszonyai úgy kívánják s nagyobb terület kerül alagcsövezés alá, két, sőt több fögyűjtő is alkalmazható.

Nagyon czélszerű a munkálat megkezdése előtt színtezést végezni, mert csak így lehet pontosan a szükséges leásásnak mérvét s a csövezeték esését meghatározni már a tervezésnél, ami a

költségösszeg nagyságára lényegesen kihat. Az itt bemutatott hosszszelvényből a lejtviszonyok és mélység kivehető. A csővezetékek lerakásánál főelvül szolgáljon az, hogy azok mindig a természetes esésnek és hajlásoknak megfelelően helyeztessenek el.

A költség tekintetében szolgáljanak tájékozással a következők.

Az alapcsővezésnél dolgozó, már gyakorlottabb munkások napszámára 3 K 50 f. volt az itt tárgyalt munkálatnál.

Talajminőség szerint a földmunka folyóméterre 1 K — 1 K 20 fillérbe került. Egy folyóméterre átlag 3—5 db cső szükséges a törési hányadot is beleszámítva.

A jelenlegi csőárak a következők:

1000 db	1 $\frac{1}{2}$ "-es	alagszó	---	---	---	---	26—30 K
1000 "	2"-es	"	---	---	---	---	36—40 "
1000 "	3"-es	"	---	---	---	---	56 "
1000 "	4"-es	"	---	---	---	---	70 "
1000 "	5"-es	"	---	---	---	---	85 "

A vasuti szállítási költség nagysága a szállító gyártelep helyétől függ. Az 1 $\frac{1}{2}$ "-es alagsövekből 6500—7000 db, a 2"-esből 5500 db, a 3"-esből 4000 db, a 4"-esből mintegy 2800 db, az 5"-esből 2000 db rakható egy 20 tonnás vasuti kocsiba, mely egyuttal 10 kétfogatu igáoszekeret igényel.

A zborói erdőgondnokságban az említett 12 katasztrális hold terület alagsövezési költsége 2070 K-ba került, vagyis holdanként 172 K 50 f.-be.

A munkálat valószínűleg be fog válni, amennyiben, mint eddig már megállapított, a csövekben vigan csurog a talajviz le a patakba.

Tekintve azt, hogy mai nap, különösen a felvidéken a szántók és kaszálók ára rendkívül magas, úgy hogy nem ritkán holdjáért 1800—2000 K-át is kell fizetni, továbbá mivel a föld ára a népesség szaporodásával mindinkább emelkedik, az alagsövezésre fordított költség nagyon indokolt ott, hol azáltal az erdőgazdaságban hasznos, művelésre alkalmas s termékeny terület állítható elő s ily területtel a kívánt mennyiségben különben nem rendelkezünk.

Miután évről-évre mindinkább előáll annak a szüksége, hogy termőföldjeinket gyarapítsuk, úgy vélem, a jövőben az alagsövezési munkálatok nagyobb lendületet nyernek s éppen erdőbirtokainkon, hol aránylag bőven található a vizenyős, vadvizes s jelenleg még művelésre nem alkalmas terület, fog az alagsövezés gyakran alkalmaztatni, hogy ezáltal a vagyonban és közjóban tetemes gyarapodás éressék el.*)

*) Tudunkkal a besztercebányai erdőigazgatóság kerületében már számos ily munkálat végeztetett. Szerk.

